

BILTEN 91

ZDRUŽENJE VOJNIH INVALIDOV 91
Številka 6 - leto 2016

25 LET SAMOSTOJNOSTI

1991
2016

Spoštovane članice in člani Združenja 91

Mineva 25 let od prelomnega trenutka v naši zgodovini, osamosvojitvi Republike Slovenije. Tudi mi smo pomembno prispevali k temu uspehu, zato je prav, da bomo ob tem jubileju in vseh prireditvah, prisotni in obujali spomine. Še posebej v mesecu juniju se bo odvijalo veliko prireditev, sprejemov in srečanj na katere bomo vabljeni. Udeležimo se jih in v pogovorih s ponosom povejmo, kakšen je bil naš prispevek pred 25 let. Če kdo, potem lahko mi odkrito povemo tudi kaj smo takrat pričakovali in kako živimo danes. Tudi v Združenju 91 bomo pripravili slovesno srečanje, verjetno v sodelovanju z veteranskimi organizacijami. Kdaj in kje boste posebej obveščeni, pričakujemo pa vašo udeležbo.

V preteklem letu smo v Združenju 91 uspešno izpeljali vse zastavljene naloge. Še posebej smo se potrudili in tudi uspeli dobiti odločbo o statusu delovanja v javnem interesu na državni ravni. S tem bomo lažje kandidirali za sredstva iz javnih razpisov. Na pobudo Urada predsednika republike smo izvedli obširno anketo, s katero so ugotavljali, po 25. letih, nerešena vprašanja posameznikov o njihovem statusu in pravicah, ki jim pripadajo kot žrtvam agresije leta 1991. O tej akciji si lahko več preberete v nadaljevanju Biltena 91. Pomemben korak smo naredili tudi pri zbliževanju in bodočemu boljšemu sodelovanju s sorodnimi veteranskimi organizacijami. To je pomemben premik, saj smo člani Združenja 91 praviloma tudi člani veteranskih organizacij.

Tudi za leto 2016 smo si zastavili ambiciozen program dela, še posebej za obeležitev 25. obletnice osamosvojitve. Nadaljevali bomo z aktivnostmi za izboljšanje položaja žrtev agresije, predvsem pri odpravljanju nerešenih zadev in pridobitvi boljših pravic s področja zdravstvenega varstva in nenazadnje tudi za povrnitev več let zamrznjenih denarnih prejemkov. Zavedamo se, da so to zahtevne naloge, vendar moramo pri tem vztrajati, saj naš molk državi najbolj ustreza. Za neposredne finančne pomoči članom imamo tudi letos malo sredstev, saj še vedno s strani Fundacije FIHO dobimo bistveno manj sredstev, kot bi jih potrebovali. Še naprej vsi vodilni v združenju delamo volontersko in brez plačila, prav tako nimamo svojih prostorov za delovanje.

Za leto 2016 boste prejeli naše obvestilo in položnico za letno članarino. Ta ostaja za redne člane 10 €, za vsakega družinskega člana pa 5 €. Znesek članarine ni visok, nam pa pomeni pomemben dohodek za nemoteno delovanje, v nujnih primerih pa tudi za posebno pomoč najbolj potrebnim, zato upamo, da ne boste pozabili položnice v predalu.

Vsem članom Združenja 91 želim v letu 2016 obilo zdravja in osebnega zadovoljstva, ter še posebej čestitke ob jubilejni 25. obletnici osamosvojitve Republike Slovenije.

Predsednik Združenja 91
Jože Romšak

Na sprejemu
ob dnevu
samostojnosti
in enotnosti
Ljubljana,
23. 12. 2015

POSLOVNO POROČILO ZA LETO 2015

1. SPLOŠNI DEL

a) Predstavitev Združenja 91

Združenje vojnih invalidov 91 (Združenje 91) je bilo ustanovljeno leta 2007 v Kranju. Na podlagi odločb MDDSZEM imamo priznan status invalidske organizacije, ki deluje na državni ravni in v javnem interesu. Združenje 91 ima svoj Temeljni akt, v katerem so opredeljene vse naloge in način dela. Vodi ga predsednik, pomembne sklepe pa sprejema sedemčlanski Upravni odbor. Administrativno finančne zadeve je vodil predsednik Jože Romšak. Za strokovno delo pri izvajanju posebnih socialnih programov skrbi dipl. soc. delavka Helena Govekar, višja svetovalka. Sedež Združenja 91 je v Tržiču, naslov za prejemanje pošte pa je Združenje 91, Podljubelj 56, 4290 Tržič. Združenje nima svojih prostorov za delovanje.

V Združenje 91 so vključeni vsi vojaški vojni invalidi in civilni invalidi vojne ter svojci padlih ali umrlih v osamosvojitveni vojni leta 1991. Vse žrtve agresije 91 živijo na celotnem območju Republike Slovenije. Struktura upravičencev na dan 31.12.2015:

Vojaški vojni invalidi	Civilni invalidi vojn	Svojci umrlih	Drugi člani	Skupaj
92	5	59	11	167

Imamo svojo spletno stran www.zdruzenje91.si, preko katere redno informiramo svoje člane in zainteresirano javnost.

b) Finančno in materialno poslovanje

Združenje pridobiva sredstva za svoje delovanje:

- iz Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij FIHO;
- iz javnih sredstev občin;
- s članarino;
- s prispevki donatorjev.

Vse knjigovodske in finančne evidence vodi tajnik združenja, enkrat letno nam poročilo za Ajpes izdela Računovodski servis iz Tržiča.

c) Nadzor poslovanja

Nadzor nad poslovanjem v združenju izvaja tričlanski Nadzorni odbor. Predsednik Nadzornega odbora Boris Fras je redno vabljen in navzoč na vseh sejah Upravnega odbora, kjer se sprejemajo pomembni sklepi.

2. IZVAJANJE POSEBNIH SOCIALNIH PROGRAMOV

V letu 2015 je Združenje 91 izvajalo posebne socialne programe, ki vojnim invalidom omogočajo bolj aktivno in neodvisno življenje in sicer:

a) Pomoč vojnim invalidom 91 v socialni ali psihični stiski in ohranjanje socialnih stikov:

S tem programom smo socialno ogroženim članom, ki so zaprosili za pomoč, pomagali z namenskim sofinanciranjem naslednjih pomoči:

- sofinanciranje nakupa zdravstvenih tehničnih pripomočkov – 5 x (4 x vojnim invalidom in 1 x svojcu umrlega)
- posebna finančna pomoč – 2 x (1 x vojnemu invalidu in 1 x svojcu umrlega)
- v enem primeru že odobrena pomoč za nakup tehničnega pripomočka ni bila realizirana in se bo zaključila v začetku leta 2016
- v dveh primerih posebna pomoč ni bila odobrena zaradi neizpolnjevanja pogojev.

Skupaj smo pomagali 5 vojnim invalidom in 2 svojcema.

a) Integracija vojnih invalidov 91 v kulturno in družbeno življenje

S ciljem druženja, integriranja ter ohranjanja socialnih stikov, smo našim članom omogočili udeležbo na naslednjih prireditvah:

- tradicionalno srečanje članov Združenja 91 je bilo v Kranju, z ogledom protokolarnega objekta Brdo in spominskega obeležja padlega Petra Petriča na Letališču Ljubljana,
- svečanost na Osankarici na Pohorju,
- proslava v Dražgošah,
- svečanosti prve žrtve 1991 v Pekrah,
- sodelovali smo na mednarodnem simpoziju pod naslovom Politika memorije in pozabe v Tržiškem muzeju,
- pripravili smo odmevno razstavo ob 70. obletnici osamosvojitve Koncentracijskega taborišča Mauthausen na Ljubelju,
- proslave ob dnevu državnosti, več lokacij po Sloveniji,
- proslave in sprejemi ob dnevu samostojnosti in enotnosti,
- svečanost ob dnevu združenja Sever v Zrečah,
- slovesnost ob dnevu suverenosti v Novem mestu,
- odkritje spominskega obeležja padlim za domovino 91 v Šmartnem,
- konferenca »Spodbujanje enakosti in preprečevanje diskriminacije invalidov, Brdo pri Kranju,
- svečana akademija ob 25. obletnici ustanovitve manevrske strukture narodne zaščite v Celju,
- sprejemu pri predsedniku Vlade RS ob svetovnem dnevu invalidov v Ljubljani,
- sprejemu pri predsedniku Vlade RS za ranjene in svojce žrtev agresije 91 v Ljubljani,
- komemoracij ob obeležjih žrtev agresije 91, Žale v Ljubljani in drugih lokacijah po Sloveniji,
- novoletno srečanje članov Združenja 91 v Ljubljani,
- omogočili smo obiske abonmajev v Mestnem gledališču Maribor.

Skupaj se je vseh srečanj in prireditev udeležilo 124 članov združenja, od tega neponovljivo 45 članov.

b) Individualna rekreacija in športne igre vojnih invalidov 91

- individualni planinski pohodi članov Združenja 91 na več lokacij,
- enodnevno kolesarjenje po Štajerski,
- kopanje z vodo telovadbo v termah Ptuj, Čatež in Laško,
- individualna rekreacija posameznih članov v lokalnem okolju: streljanje in pikado v Trziču, badminton v Mariboru, smučanje več lokacij, kegljanje – bowling v Kranju idr.

Skupaj je bilo v ta program vključenih 34 članov združenja.

c) informativna dejavnost in ozaveščanje javnosti

- izdali smo **Bilten 91** št. 5,
- izdali smo knjigo Koncentracijsko taborišče Mauthausen Ljubelj – 70 let,
- sodelovali smo z referatom na mednarodnem simpoziju v Trziču na temo Politika memorije in pozabe,
- preko spletne strani www.zdruzenje91.si smo tekoče informirali svoje člane in druge upravičence ter zainteresirano javnost.

V ta program so bili vključeni vsi upravičenci združenja.

V vse posebne socialne programe je bilo skupaj vključenih 168 članov, neponovljivo je v programih aktivno sodelovalo 56 članov združenja, Bilten 91 pa so prejeli vsi upravičenci in sorodne veteranske organizacije.

3) DELOVANJE ZDRUŽENJA 91:

Poleg zgoraj navedenih aktivnosti smo v Združenju 91 v letu 2015 izvajali še druge redne dejavnosti in sicer:

- izvedli smo 3 redne in dve dopisni seji UO Združenja 91,
- izvedli smo volilni zbor članov Združenja 91 v Laškem,
- sami smo vodili finančno-knjigovodsko evidenco društva,
- poslali smo vlogo na javni razpis občine Tržič,
- izvedli smo poizvedovalno anketo med vsemi upravičenci – žrtvami agresije 91 v Sloveniji, s ciljem ugotoviti nerešena vprašanja glede statusov in pravic posameznih žrtev,
- udeleževali smo se več sestankov in prireditev sorodnih veteranskih organizacij,
- udeležili smo se posveta na FIHO v Ljubljani,
- udeležili smo se posveta NSIOS v Izoli,
- udeležili smo se sej Sveta za invalide pri Vladi RS v Ljubljani, sej Sveta FIHO in sej parlamentarnih skupin o socialni tematiki na DZ in DS,
- aktivno smo sodelovali s protokolom RS pri organizaciji sprejema žrtev 91.

4. FINANČNO POROČILO ZA LETO 2015

V Združenju 91 sami vodimo enostavno knjigovodstvo z uporabo kontnega okvirja za društva in invalidske organizacije (ŠT. 33) ter register osnovnih sredstev. Letno poročilo o bilanci stanja in izkazu poslovnega izida so nam izdelali v Računovodskem servisu Rožič Andreja s.p. v Tržiču.

V letu 2015 smo prejeli finančna sredstva iz naslednjih virov:

- Fundacije FIHO,
- Občine Tržič,
- članarine in prostovoljni prispevki članov,
- iz lastnih sredstev (prenos sredstev iz 2014).

Tekom leta smo od Fundacije FIHO prejeli dodatna sredstva za delovanje in programe v višini 1.753,21 EUR.

Na podlagi naše vloge za dodatna sredstva iz rezervnega sklada FIHO, smo tekom leta prejeli še dodatno 2.000,00 EUR za izvedbo programa razstave Mauthausen Ljubelj, izdajo knjige in postavitve razstave Pekrski dogodki v Mariboru, ki pa ni bila realizirana.

PREDVIDENI VIRI PRIHODKOV V 2015	PRIHODKI
Fundacija FIHO - programi	8.796,38
Fundacija FIHO - delovanje	2.372,66
Fundacija FIHO - naložbe	519,00
Fundacija FIHO - dofinanciranje	1.753,21
Fundacija FIHO – rezervni sklad	2.000,00
SKUPAJ FIHO	15.441,25
Občina Tržič	137,28
Članarina, donacije...	464,45
Lastna dejavnost – prenos iz 2015	2.654,06
SKUPAJ:	18.687,04

PREDVIDENA PORABA SREDSTEV V 2015		ODHODKI
PSP PROGRAMI:	Posebne pomoči	2.954,75
	Integracija VI	2.458,56
	Rekreacija	3.126,01
	Informiranje, Bilten 91, spletna stran	1.391,63
	Razstava, rezervni sklad	2.000,00
PSP PROGRAMI	skupaj:	11.930,95
DELOVANJE:	operativni odhodki, delovanje organov	3.667,99
NALOŽBE:	tablični računalnik, prenosno ozvočenje	519,00
SKUPAJ:		16.117,94
RAZLIKA – PRENOS V 2017:		2.579,10

5. OCENA USPEŠNOSTI IN EVALVACIJA

Združenje 91 je v svojem programu dela in finančnem načrtu za leto 2015 realno predvidelo obseg in stroške delovanja in izvajanja posebnih socialnih programov, zato smo v celoti porabili dobljena finančna sredstva za planirane namene. Evalvacijo smo izvajali na podlagi razgovorov z uporabniki programov, njihovih mnenj in pripomb. Razmerje namenske porabe sredstev:

- posebni soc. programi – **74,03 %**, delovanje društva – **22,75%**, naložbe – **3,22 %**.

6. ZAKLJUČEK

Združenje se ne ukvarja s pridobitno dejavnostjo. Nadzorni odbor Združenja 91 je tekom leta večkrat sodeloval pri izvajanju programa in pregledu porabe financ, konec leta je pregledal celotno finančno poslovanje Združenja. Vsa finančna sredstva smo porabili v skladu s predpisi in navodili financerjev, za kar imamo pokritje v pregledni finančni in knjigovodski evidenci. Vsi zneski, vpisani v preglednicah tega poročila, so realni in se v celoti ujemajo z dokumentacijo o finančnem poslovanju Združenje 91 in stanjem na našem TRR. Ostanek finančnih sredstev v višini 2.579,10 EUR smo prenesli v naslednje leto in jih bomo porabili za redno dejavnost združenja.

Poslovno poročilo Združenje 91 je obravnaval UO in NO ter Zbor članov dne 27.2.2016, objavljeno pa je bilo tudi v internem glasilu **BILTEN 91** št. 5.

Pri spominskem obeležju Petra Petriča na Brniku smo položili cvetje in prižgali sveče

ODPRTA VPRAŠANJA O NEREŠENIH STATUSIH IN PRAVICAH ŽRTEV AGRESIJE 1991

Na podlagi sestanka med Združenjem 91 in Uradom predsednika RS, ki se je vršil dne 8.7.2015 v Ljubljani, na katerem so bili navzoči Jože Romšak in Drago Koprčina iz Združenja 91 ter mag. Uroš Krek nam. gen. sekretarke Urada Predsednika RS, je Združenje 91 pričelo z zbiranjem informacij o nerešenih statusih in drugih odprtih vprašanjih posameznih žrtev agresije na RS leta 1991. Namen pridobivanja podatkov neposredno od samih žrtev agresije je v tem, da se že 25 let posamezniki, ustno ali pisno, obračajo za pomoč na najvišje predstavnike države, najpogosteje ob raznih sprejemih in proslavah, z različnimi prošnjami za ureditev določenih pravic. Dejstvo je, da predsednik republike ali predsednik vlade ne moreta reševati teh problemov; za to so zadolžena resorna ministrstva. Kljub temu bi radi na Uradu predsednika Republike pomagali pri odpravi nerešenih zadev.

V Združenju 91 smo zato pristopili k obširni akciji zbiranja podatkov o vseh odprtih in nerešenih vprašanjih posameznikov. Vsem upravičencem, t. j. žrtvam agresije 91, smo poslali vprašalnik. Naknadno smo posameznike zaprosili tudi za dokumentacijo in na podlagi odgovorov izdelali podrobno poročilo o stanju na tem področju, predvsem pa smo zbrali vse potrebne podatke o nerešenih statusih posameznikov in predlogih, kaj bi bilo potrebno urediti, da bi se odpravile pomanjkljivosti in izboljšale pravice žrtev.

Od poslanih 156 vprašalnikov smo prejeli skupaj 43 odgovorov. Velika večina upravičencev ima urejen status in je verjetno zadovoljna s pridobljenimi pravicami. Iz opravljene analize smo ugotovili naslednje:

- brez urejenega statusa – 9 oseb (5 x VI, 4 x DU)
- niso prejeli nobenega priznanja – 26 oseb
- niso prejeli nobene odškodnine – 28 oseb

Anketiranci so sporočili tudi kaj pričakujejo od države in sicer:

- izplačilo odškodnine – 15 oseb
- pravico do zdravstvene rehabilitacije v zdraviliščih – 8 oseb
- izplačilo rente – 5 oseb
- ponovno usklajevanje invalidnin – 4 osebe
- boljše pogoje upokojevanja – 1 oseba
- višja invalidnina – 4 osebe
- ureditev stanovanjskega problema – 1 oseba
- štipendijo za otroka – 1 oseba

V Združenju 91 smo na podlagi zbranih podatkov pripravili podrobno poročilo o stanju na področju zagotavljanja pravic žrtvam agresije 91. Glede na to, da smo upravičenci praviloma povezani tudi v obeh veteranskih organizacijah (ZVVS in ZPVD Sever), smo organizirali tudi skupni sestanek vseh treh organizacij. Tako smo obravnavano problematiko predstavili sogovornikom in na koncu sprejeli enotna stališča in predloge, kako pristopiti k neposrednemu reševanju odprtih vprašanj. Končno poročilo o stanju na tem področju in o naših konkretnih predlogih za odpravo pomanjkljivosti, smo posredovali Uradu predsednika Republike Slovenije. Pred dnevi smo že prejeli poziv s strani MDDSZEM, da jim posredujemo konkretne podatke o nerešenih vprašanjih, kar smo tudi storili.

Na podlagi vseh zbranih podatkov je naše Združenje 91 na pristojne organe naslovilo naše predloge in zahteve za dokončno rešitev vseh odprtih vprašanj posameznikov, kakor tudi predloge za izboljšanje pravic, ki nam po zakonodaji pripadajo. Menimo, da je država pri zagotavljanju pravic vojnim invalidom in svojcem padlih ali umrlih, sicer naredila veliko, z leti pa je sama zakonodaja postala zastarela in neprimerna času, ko se pravice zmanjšujejo na vseh nivojih. Zavedamo se, da vseh naših predlogov ne bo mogoče rešiti pozitivno, vendar smo kljub temu predlagali naslednje:

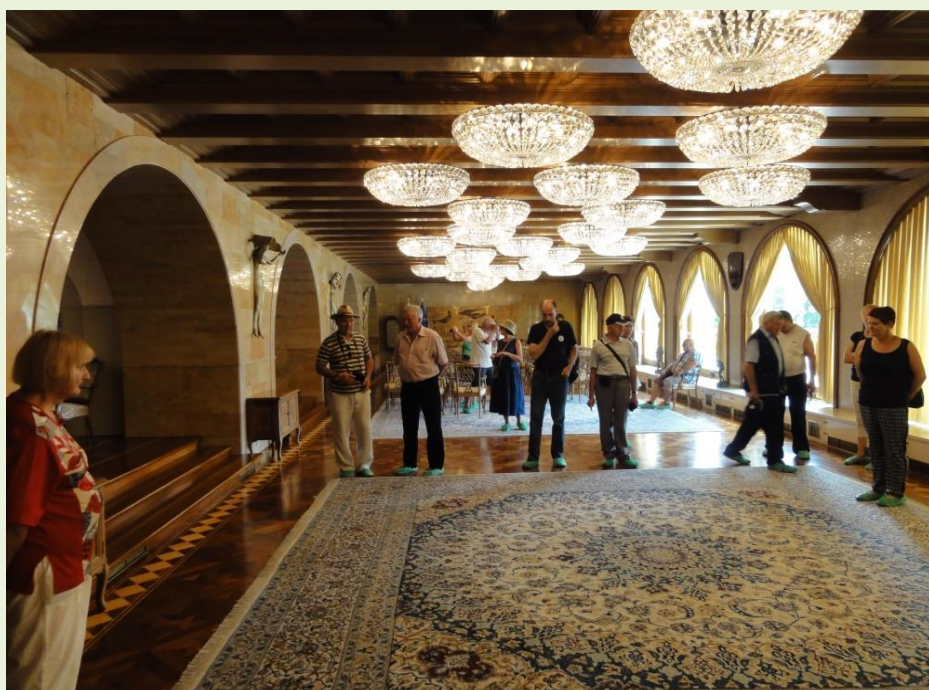
PREDLOGI ZDRUŽENJA 91:

- a) **Invalidnina:** je določena v ZVI v stopnjah od 1. do 10. Nesorazmerno nizko so vrednotene invalidnine od 8. do 10. stopnje (8,6,4 odstotkov), kar bi bilo potrebno popraviti { 20. Člen ZVI};
Primer: 1. Stopnja je 100%...zadnja 10. stopnja naj bo vsaj 10% (sedaj 4%), vmesne stopnje naj se bolj enakomerno povečujejo);
- b) **Družinska invalidnina:** Pravica družinskih članov (partnerja) po smrti VI do družinske invalidnine je omejena zgolj na VVI od I. do VII stopnje. Ta pravica naj velja za vse skupine vojnih invalidov od 1. do 10. stopnje {čl.57. ZVI};
- c) **Zdraviliško zdravljenje:** je v ZVI opredeljeno le kadar je to potrebno za nadaljnje zdravljenje bolezni. Invalid, ki je oslepel ali izgubil del telesa, ne potrebuje nadaljnje zdravljenje bolezni, potrebuje pa obnovitveno rehabilitacijo, saj se invalidom s starostjo funkcionalnosti bistveno poslabšujejo. Pravica naj pripada vsem vojaškim vojnim invalidom 91 po ZPPŽVS enkrat letno.
- d) **Enkratna odškodnina:** vojaški vojni invalidi praviloma niso prejeli enkratne državne odškodnine, tako kot so jo prejele vdove po padlemu borcu. Vdove sedaj trajno prejemajo tudi družinsko invalidnino, vse enako. Pravice (prejemki), ki jih imajo vdove so nesorazmerne z ranjenimi v vojni, zato bi bila poprava nujno potrebna {2. čl. ZPPŽVS};
- e) **Priznanja:** vojni invalidi iz vrst TO so prejeli posebno priznanje MEDALJO ZA RANJENCE, vojni invalidi iz vrst MILICE (POLICIJE) te niso prejeli. Nekateri posamezniki – vojaški vojni invalidi so prejeli državna priznanja, večina ni dobila nobenega državnega priznanja.
- a) **Vdove:** Vdove in svojci umrlih izven »uradne« 10 dnevne vojne nimajo urejenega statusa in pravic, čeprav so njihovi bližnji umrli zaradi ali v neposredni povezavi z osamosvojitvenimi dogodki. Državni organi in druge organizacije tudi te svojce redno vabijo na svečanosti in sprejeme, čeprav nimajo nobenega statusa, zato so upravičeno užaljeni. Na spominskih obeležjih so navedene vse žrtve poimensko, vendar nekateri svojci imajo urejen status in pravice, drugi nimajo ničesar.
- b) **Otroci padlih ali umrlih:** do 26. ali do 27. leta starosti so prejemali državno štipendijo in družinsko invalidnino, po tem pa nimajo več nobenega statusa in nobenih pravic. Pričakujejo vsaj rento, saj so živeli brez očeta vse življenje in s tem veliko izgubili;
- c) **Starši padlih ali umrlih:** kadar padli borec ni bil poročen, so upravičenci po ZVI njihovi starši, ki so prejeli odškodnino, lahko pa tudi družinsko invalidnino. V enem primeru padli ni imel svojih staršev, živel pa je pri krušnih starših, katere pa ZVI ne obravnava enako kot starše, zato nimajo nobenega statusa in pravic;
- d) **Renta:** nekatere vdove padlih 1991 so dobile trajno rento, večina vdov pa ne. Posamezne vdove so rento uveljavljale preko resornih ministrstev (NZ in MO) od koder je izhajal padli borec. Sistemsko ta pravica ni urejena, situacija pa je nepravilna do vseh vdov. V zakonodaji je potrebno zagotoviti to pravico vsem vdovam, kar jim je bilo že večkrat obljubljeno;
- e) **Zdraviliško zdravljenje** kot blažitev poškodb pridobljenih v vojni za RS (30.čl. ZVI), naj se kot posebna pravica doda v ZPPŽVS za vse vojaške vojne invalide 91;
- f) **Pomoč pri zaposlitvi** brezposelnih vojnih invalidov in njihovih otrok. Na podlagi resornih predpisov imajo prednost pri zaposlitvi najtežji invalidi in njihovi otroci, drugi invalidi in svojci pa ne!
- g) **Izboljšanje zdravstvene oskrbe** za vojne invalide, še posebej zdravstvena pomoč v vse pogostejših post travmatskih (PTSD) posledicah vojne in poškodb. Druge države imajo to področje zgledno urejeno, tako, da za vojne invalide skrbi poseben zdravnik, ki je specializiran za to področje. V Sloveniji imata dve osebi že priznan status vojnega invalida na podlagi PTSD;
- h) **Ponovno usklajevanje invalidnin in rent,** ki je zamrznjeno že več let;
- i) **Zagotovitev brezplačne pravne pomoči** pri reševanju statusov in pravic za vse žrtve agresije leta 91.

Najlepši prostor v gradu, kjer sprejemajo visoke državnike in občasno tudi nas

Ogledali smo si protokolarni objekt Grad Brdo in bili gostje v sprejemnem salonu za najvišje goste

Bili smo tudi v koči, kjer so se leta 1991 odvijali prvi tajni pogovori o osamosvojitvi Slovenije

***Pred gradom Rajhenburg
pri Brestanici
na Dolenjskem***

***Zanimiva zgodovina
Brestanice in okolice,
razstavljena v gradu***

***V Rigoncih smo položili
smo cvetje in prižgali
sveče ob obeležju leta
1991 padlega
Jerneja Molana***

***Pri obeležju v Rigoncih
smo se srečali z veterani
ZVVS iz Metlike***

***Dogodke junija 1991
v Rigoncih nam je pojasnil
poveljujoči takratne enote TO***

***Pri obeležju so se nam
pridružili tudi svojci
padlega Jerneja Molana***

***Proslava na Osankarici
na Pohorju***

***Na sprejemu pri
predsedniku
Vlade RS
dr. Miru Cerarju***

***Predsedniku vlade se je
za sprejem zahvalil naš
podpredsednik
Drago Kopřina***

PROGRAM DELA ZA LETO 2016

1. UVOD

Združenje vojnih invalidov 91 (Združenje 91) je bilo ustanovljeno leta 2007 v Kranju. Na podlagi odločb MDDSZEM imamo priznan status invalidske organizacije, ki deluje na državni ravni in v javnem interesu. Svojega predstavnika imamo v Svetu za invalide Republike Slovenije in v Svetu Fundacije za financiranje humanitarnih in invalidskih organizacij - FIHO. Združenje 91 ima svoj Temeljni akt, v katerem so opredeljene vse naloge in način dela. Vodi ga predsednik, pomembne sklepe pa sprejema sedemčlanski Upravni odbor. V Združenju 91 nimamo zaposlenih oseb, saj vsi delamo prostovoljno.

Sedež Združenja 91 je v Trziču, naslov za prejemanje pošte pa je Združenje 91, Podljubelj 56, 4290 Trzič. Združenje nima svojih prostorov za delovanje, zato tehnično administrativne posle opravlja predsednik in tajnica na svojem domu. Združenje 91 združuje skupaj 168 upravičencev po Zakonu o vojnih invalidih iz celotnega območja Republike Slovenije, od tega:

Vojaški vojni invalidi	Civilni invalidi vojn	Svojci umrlih	Drugi člani	Skupaj
93	5	59	11	168

Svoje člane in zainteresirano javnost informiramo preko spletne strani www.zdruzenje91.si in elektronskega naslova info@zdruzenje91.si ter preko internega **Biltena 91**.

2. NAMENI IN CILJI DELOVANJA

Namen Združenja 91 je, da v skladu z možnostmi, članom pomagamo na vseh področjih življenja, kjer nastajajo težave in jih preko rednih institucij države sami ne morejo reševati v zadostni meri. Dejstvo, da je manjši del vojnih invalidov in družinskih upravičencev včlanjenih tudi v Društva vojnih invalidov na lokalni ravni, v ničemer ne spremeni potrebe po obravnavi specifičnih vprašanj, ki zadevajo populacijo iz agresije na Slovenijo leta 1991.

Cilji, ki jih želimo doseči v letu 2016:

- pomagati socialno ogroženim vojnim invalidom in njihovim družinskim članom,
- omogočiti članom ohranjanje zdravja z individualno rekreacijo in terapijami,
- omogočiti udeležbo članov na srečanjih, sprejemih, komemoracijah in proslavah,
- organizirati tradicionalno srečanje vseh žrtev agresije 91,
- obeležitev 25. obletnice osamosvojitve R Slovenije,
- izdati interni Bilten 91 in ga poslati vsem članom in drugim upravičencem,
- dopolniti evidenco dogodkov in spominskih obeležij padlih in umrlih v vojni 1991,
- sodelovati pri reševanju nerešenih vprašanj žrtev glede statusov in pravic,
- izboljšati sodelovanje z državnimi organi pri spremembah zakonodaje s področja vojnih invalidov in drugih žrtev osamosvojitvenih procesov 1991,
- izboljšati sodelovanje s sorodnimi invalidskimi in veteranskimi organizacijami v Sloveniji,
- za opravljanje administrativno – tehničnih opravil bomo zagotoviti pogoje za delo tajnice, ki bo svoje delo opravljala prostovoljno.

3. POSEBNI SOCIALNI PROGRAMI

a) Pomoč vojnim invalidom 91 v socialni ali psihični stiski in ohranjanje socialnih stikov

Socialno ogroženim vojnim invalidom, predvsem brezposelnim članom, bomo na podlagi njihovih vlog, poskušali pomagati z nasveti, razgovori s strokovno socialno delavko, ali jim sofinancirali določene dobrine, ki jim pomenijo eksistenčno preživetje v izredni situaciji. S tem programom bomo tudi sofinancirali stroške tehničnih pripomočkov za vojne invalide in določene zdravstvene terapije, ki lajšajo posledice invalidnosti in bogatijo življenje.

a) Ohranjanje socialnih stikov in integracija vojnih invalidov 91 v kulturno in družbeno življenje

Integracija vojnih invalidov v kulturno in družabno življenje je pomemben dejavnik pri ohranjanju socialnih stikov, zlasti pri težjih invalidih in članih, ki živijo sami. Zato bomo organizirali prevoze na razna srečanja, proslave in sprejeme, ki jih prirejajo državne institucije ali sorodne invalidske in veteranske organizacije. Še posebej bomo dali poudarek na udeležbo na prireditvah, ki so vezane na osamosvojitvene procese iz leta 91.

V juniju 2016 bomo organizirali tradicionalno srečanje vseh naših članov, kjer bomo priredili kulturni program in jih seznanili z aktivnostmi v združenju. Srečanje bo pomembno, saj obeležujemo 25. obletnico osamosvojitve RS Slovenije. Svečanosti ob tem jubileju bomo izvajali skupaj z veteranskimi organizacijami.

b) Individualna rekreacija vojnih invalidov 91

Rekreacija je pomembna aktivnost posameznika pri premagovanju ovir in utrjevanju psihičnega stanja vojnih invalidov, saj krepi zdravje in vzdržuje ustrezno kondicijo, kar blagodejno vpliva na počutje in zdravje. S tem programom bomo zainteresiranim članom omogočili razne vrste rekreacije, predvsem na individualni ravni v različnih športih, ki so prilagojeni njihovim zmožnostim in sicer:

- organizirali bomo enodnevni planinski pohod, primeren za vse udeležence,
- sofinancirali bomo najem prostorov za izvajanje individualne rekreacije vojnih invalidov 91 in se udeležili tekmovanj v posameznih športnih panogah,
- sofinancirali bomo vstopnice za vodeno telovadbo v bazenih termalnih zdravilišč v bližini bivališč članov,
- spodbujali in sofinancirali bomo individualno rekreacijo kot je kolesarjenje, smučanje, pohodništvo, streljanje, pikado, kegljanje, badminton in drugo.

c) Informativna dejavnost in ozaveščanje javnosti

Vojni invalidi 91 živijo na celotnem območju države, zato izvajamo program informiranja tako, da vsako leto izdamo interni **Biltena 91**, v katerem članom posredujemo vse potrebne informacije o delu združenja, možnostih članov, koledarju aktivnosti preko leta, potrebne obrazce za vloge in drugo gradivo. Prav tako bomo urejali svojo spletno stran www.zdruzenje91.si, preko katere posredujemo članom in širši zainteresirani javnosti vse potrebne aktualne informacije.

S sorodnimi organizacijami sodelujemo pri pripravi raznih razstav in predavanj o dogodkih iz leta 1991. V juniju 2016 bomo sodelovali v aktivnostih za obeležitev 25. obletnice osamosvojitve Republike Slovenije.

4. DELOVANJE ZDRUŽENJA 91:

V letu 2016 bomo izvajali še naslednje naloge:

- administrativno in knjigovodsko poslovanje, priprava gradiv, sprejem in oddaja pošte, bančno poslovanje, tiskanje – tajnica Suzana Furek,
- finančno računovodsko poslovanje na nivoju Združenja 91 in 1 x letno preko računovodskega servisa - oddaja poročila na Ajpes, vodenje arhiva – predsednik Jože Romšak,
- delovanje organov Združenja 91: 1 x zbor članov, 3 x seja upravnega odbora, dopisne seje,
- sodelovanje zunanje dipl. socialne delavke – višje svetovalke Helene Govekar po potrebi in dogovoru,
- sodelovanje predstavnikov Združenja 91 v Svetu za Invalide RS, na sejah Državnega zbora in Državnega sveta, na sejah Sveta FIHO in NSIOS – podpredsednik Drago Koprčina.

5. FINANČNI NAČRT ZA 2015

Združenje 91 se financira iz naslednjih virov:

- Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij - FIHO,
- javni razpisi občin,
- članarine, donacije in lastna sredstva.

PREDVIDENI VIRI PRIHODKOV V 2016	PRIHODKI
Fundacija FIHO - programi	10.106,61
Fundacija FIHO - delovanje	2.688,31
Fundacija FIHO - naložbe	900,00
SKUPAJ FIHO	13.694,92
Občina Tržič in druge občine	750,00
Članarina, donacije...	500,00
Lastna dejavnost – prenos iz 2015	2.654,06
SKUPAJ:	17.598,98

PREDVIDENA PORABA SREDSTEV V 2016	ODHODKI
PSP PROGRAMI: Posebne pomoči	1.668,75
FIHO Integracija VI	3.826,84
Rekreacija	3.387,69
Informiranje, Bilten 91, spletna stran	1.223,33
OBČINE, DRUGI VIRI:	750,00
PSP PROGRAMI skupaj:	10.856,61
DELOVANJE: operativni odhodki, delovanje organov	2.688,32
NALOŽBE: tablični računalnik, prenosno ozvočenje	900,00
SKUPAJ:	14.444,93
RAZLIKA – PRENOS V 2017:	3.154,05

6. ZAKLJUČEK

Program je bil obravnavan na seji UO in NO dne 27.2.2016 in na Zboru članov Združenja 91, objavljen pa je bil tudi v internem glasilu BILTEN 91 št. 6.

Sestavni del programa dela je tudi koledar aktivnosti v letu 2016.

Ogledali smo si grad
Rajhenburg v Brestanici

KOLENDAR AKTIVNOSTI IN DOGODKOV V LETU 2016

ŠT	AKTIVNOST - DOGODEK	LOKACIJA	DATUM
1.	1. seja UO Združenja 91	Ptuj	20.02.16
2.	Zbor članov Združenja 91	Laško	marec 2016
3.	Dan upora proti okupatorju	več lokacij	27.04.16
4.	70 let osvoboditve Taborišča Mauthausen	Ljubelj	13.06.2016
5.	Srečanje članov Združenja 91 – 25 let	Dolenjska	junij 2016
6.	Proslave ob Dnevu državnosti	več lokacij	25.06.16
7.	Proslava Dan državnosti	Ljubelj	25.06.16
8.	Proslava na letališču Brnik	Brnik	26.06.16
9.	Dan državnosti - sprejemi	Ljubljana	23.06.2016
10.	Rekreacijski gorski pohod	Gorenjska	junij 2016
11.	2. seja UO Združenja 91	po dogovoru	avgust 2016
12.	Ogled Muzeja vojaške zgodovine	Pivka	12.09.2016
13.	Dan miru 21. september	Cerje	21.09.16
14.	3. seja UO – vloga za FIHO	po dogovoru	oktober 2016
15.	Dan suverenosti	še ni znano	26.10.16
16.	Dan spomina na mrtve	Žale Ljubljana	30.10.16
17.	Rekreacija Badminton	Maribor	november – marec 2016
18.	Dan združenja Sever	še ni znano	01.12.1016
19.	Svetovni dan invalidov - sprejem	Ljubljana	03.12.16
20.	Dan samostojnosti in enotnosti - sprejemi	Ljubljana	26.12.16
21.	Rekreacija Bowling	Naklo	december – marec 2016
22.	Abonma Opera / Balet, gledališče	Maribor	januar – marec 2016

Vse dodatne informacije lahko dobite na:

- spletni strani www.zdruzenje91.si,
- na e-naslovu: info@zdruzenje91.si ali
- na telefon: 040 131 891 – Jože Romšak, 040 417 359 – Drago Koprčina

OBUJANJE SPOMINOV IN VREDNOT NOB

Bil je torek 5. Januarja, ko mi pozvoni telefon. Znan glas me vpraša: »Halo Marjan, si ti? Greva?« Pogledam telefon in znana številka mi pove, da me kliče prijatelj. Takoj vprašam: »Kam?« Ja saj je v petek pohorski bataljon«. Takoj se dogovoriva, da se še slišiva, ko dobim točne podatke o proslavi in da naj me pokliče v soboto 9.1.2016 zjutraj.

Ko naposled v soboto jutranja zarja osvetli nebo, sem že nestrpno čakal klic, odločen, da se kot član Združenja 91 in DVI Maribor, udeležim proslave. Okoli 8. Ure slišiva in dogovoriva, da se dobiva na avtobusu, ki vozi udeležence na proslavo. Obujem pohodne škornje, oblečem topla oblačila, natočim nekaj »goriva« v priročno steklenico in že sem na poti v Slovensko Bistrico.

Vstopim v avtobus in komaj najdem prosti sedež, saj je avtobus skoraj poln. Za menoj vstopita še dva, trije in že odrinemo. K meni prisede neznanec, kateri se mi predstavi kot Jože. Razpoloženje na avtobusu je prijetno. Ko opazujem potnike, vidim, da je polovica avtobusa mladih nekje okoli 10 do 20 let, ostali so srednjih let. Moški se sprehaja po hodniku avtobusa in deli bombone, takoj za tem že toči neki domači zvarek, prijetnega okusa. Po telefonu pokličem prijatelja in ta mi pove, da je na avtobusi št. 5 in se že pelje proti Osankarici. Dogovoriva se, da se dobiva pri spomeniku. S sosedom Jožetom pričeva pogovor, ki je bolj spoznavne narave in o vremenu in drugih nepomembnih zadevah. Med pogovorom pa mi Jože pove, da se bo od spomenika do Treh kraljev vračal verjetno peš (1 uro hoje) in bo nato od tam iskal prevoz v dolino.

Po približno pol ure prispemo do Osankarice. Sam že razmišljam o tem, da se tudi sam vrnem peš na tri kralje skupaj z Jožetom in tako pokurim nekaj kalorij. Po izstopu iz avtobusa vidim, da je na Osankarici že cca. 10 – 15 avtobusov, proti Osankarici pa se valijo skupine pohodnikov. Ocenim, da je prišlo na Osankarico cca. 2-3000 ljudi. V množici ne najdem prijatelja, zato se sam odpravim peš dalje proti spomeniku pri Treh žeblih. V samoti temnih gozdov, kjer tišino moti le pritajen pogovor pohodnikov in rahel šum vetra v krošnjah mogočnih smrek, me prešine misel in vprašanje kaj spodbuja vse te ljudi, da vsa ta leta po vojni hodijo obujat spomine na ta kraj? Kaj je tako magičnega? Zakaj istih predstav nimajo belogardisti in vsi tisti, ki so takrat kolaborirali z Nemci? Ali pa jih imajo pa so prikrite, ker se sramujejo svojih dejanj ali se nočejo pokazati javnosti? 73 let je minilo od zadnjega boja legendarnega Pohorskega bataljona in vi ti ljudje vsakoletno znova in znova prihajajo na mesto zločina, da se poklonijo junakom za katere eni (po Ivanu Žajdeli) tako vehementno govorijo, da so to bili le razbojniki, ki so ropali okoliške kmete in je edini boj bil le ta, ki je bil zadnji.

Pri spomeniku se srečam s prijatelji iz DVI Ptuj. Izmenjamo nekaj besed in si voščimo srečno novo leto. Po odhodu položajev borcev bataljona nekje globoko v duši podoživljam neizprosni in brezizhoden boj hrabrih borcev proti nekajkrat močnejšemu nasprotniku. Na položajih padlih otrok Alfonza Šarha se mi pred oči prikaže fotografija mrtvih Pepčeka in Vančeka Šarha. Fotografirali so jih seveda Nemci, ki so po pokolu v Berlin morali poslati poročilo, v katerem nemški poveljujoči oficir poroča o 102 akcijah tega junaškega bataljona. Na drugi strani ni niti enega pričevanja prič in fotografij o razbojništvu teh ljudi. Pri vhodu do spomenika se ponovno srečava z Jožetom in brž se dogovoriva, da se skupaj vračava peš do Treh kraljev. Tu se srečava še s predsednikom DVI Ptuj g. Borisom Frasom in se dogovorimo za prevoz v dolino.

Z Jožetom kreneva po poti preko Črnega jezera do Treh kraljev. Med potjo govoriva o bataljonu in tudi Jožeta vprašam, kaj meni, kaj je tisto, kar ljudi že 73 let vleče na ta zgodovinski kraj. Takrat mi pove, da on sam izhaja iz dolenjske družine, njegov oče, da je bil kot 14 letni fant takrat večkrat zaprt s strani bele garde in tudi pretepen, da so se mu vedno ježile dlake, ko je samo slišal priimek kogar, za katerega je vedel, da je bil oče v beli ali plavi gardi. Nikoli o tem ni hotel govoriti, le v pozni starosti, ko je zbolel, je včasih med blodnjami kaj povedal.

Strinjala pa sva se tudi, da so verjetno partizani, ne samo na Pohorju, tudi drugod, odpeljali iz hleva kakšno živino, saj so od nečesa morali živeti. Prav tako sva se strinjala, da je bila verjetno napaka oblasti, da niso o takih stvareh tudi govorili, saj bi bilo tako marsikaj pojasnjeno. Verjetno so bili enakega ali sorodnega mnenja vsi dozdejšnji udeleženci proslav, zato vsako leto takšen obisk tega kraja. Vse resnice tega in ostalih bojev pa bodo še naprej šepetale le mogočne smreke.

Po cca. 1 uri hoje sva z Jožetom prišla do Treh kraljev, kjer sva počakal na prevoz v dolino. V Slovenski Bistrici sem naposled dočkal srečanje s prijateljem, s katerim sva bila pred dogovorjena. Razpoložena in vesela, da sva se po daljšem času srečala, sva še nekaj časa klepetala ob kavi in obujala spomine, nato pa se razšla z obljubo, da se naslednje leto zopet udeleživa proslave, seveda če nam bo zdravje dopuščalo.

AKTIVNOSTI NAŠIH ČLANOV, HOBIJI, ZBIRATELSTVO...

Tokrat vam predstavljamo del zanimive zbirke značk, medalj in literature s tematiko dogodkov leta 1991. Jože Romšak že vrsto let zbira stare značke in medalje na temo vojaštva, policije, veretanskih in invalidskih organizacij ter še mnogo drugega. V zbirki se je nabralo že preko deset tisoč primerkov, ki so kataloško urejeni po tematikah. Pred več leti je skoraj vsako podjetje ali organizacija imela svoje značke in simbole, danes je to bolj redkost kot pravilo. Na mnogih prireditvah, srečanjih in jubilejih smo dobili spominske značke, z leti se je le teh nabralo precej. Tudi zbirateljev značk je bilo nekoč veliko, nato pa je bilo brezplačnih značk vse manj, s tem je usahnila tudi zbirateljska žilica.

Toda prepričan sem, da mnogi na podstrešju še vedno hranite stare zbirke, na katerih se nabira prah, ali pa imate posamezne primerke, ki ležijo v predalu. Greh bi bil, da bi jih zavrgli in bi spomini na pomembne dogodke šli v pozabo. Če starih značk, medalj, kovancev ipd. ne potrebujete več, se mi lahko oglasite. Zelo bom vesel novih eksponatov. Poleg samih značk zbiram tudi zgodovinske predmete o vojnih tematiki: čelade, uniforme, našitke, čine, kape, dele orožja, orodja in še posebej stare razglednice.

V zbirki je največ značk iz obeh svetovnih vojn in povojnega obdobja, kar je razumljivo, saj so včasih dali temu velik pomen. V novejši zgodovini, po letu 1991, je število izdanih značk bistveno manjše, pa kljub temu je zbirka le teh del naše zgodovine. Prav tako je pomembna zbirka izdane literature, ki opisuje dogodke osamosvojitvenih procesov, opisuje boje in posledice, nastale v konfliktih junija 91. Veliko zapisane zgodovine in pričevanj posameznikov, tudi naših članov Združenja 91, najdemo v teh knjigah. Ti podatki so še kako pomembni za dokazovanje dejanskega stanja, saj se moramo večkrat braniti pred potvarjanjem in omalovaževanjem novejši zgodovine. Vse literature o naši novejši zgodovini je težko zbrati, je pa leta pomembna tudi za naše združenje. V nadaljevanju si lahko ogledate nekaj fotografij iz moje zbirke:

Dopolnilno zdravstveno zavarovanje za vojne veterane

S 1.1.2016 Vlada RS delno vrača odvzeto pravico do dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja za vojne veterane (ukrepi ZUJF-a) in sicer:

Opremljene so štiri skupine vojnih veteranov, ki so upravičeni do tega, da jim država krije dopolnilno zdravstveno zavarovanje že od 1. 1. 2016 dalje in sicer:

- a. vojni veterani, ki dobivajo veteranski dodatek ali izpolnjujejo pogoje za pridobitev veteranskega dodatka;
- b. vojni veterani, ki uveljavijo pravico do predčasne, starostne ali invalidske pokojnine;
- c. vojni veterani, ki so uveljavili pravico do poklicne pokojnine;
- d. vojni veterani, ki so brezposelni in starejši od 55 let.

Od 1. 1. 2017 dalje so upravičenci vsi vojni veterani, ki izpolnjujejo pogoje iz zakona o vojnih veteranih.

Za uveljavitev te pravice pa je pomembno, da vsak upravičenec, ki izpolnjuje zgornje pogoje sam ponovno vloži zahtevo na Upravni enoti. Pravica do dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja prične teči od dneva vložitve vloge.

Včlanite se v Združenje 91

Vsako leto se število rednih članov našega Združenja 91 povečuje, saj smo vse bolj prepoznavni v slovenskem prostoru, kot edina organizacija, ki povezuje vse žrtve agresije na Republiko slovenijo leta 91. Tesno smo povezani tudi z veteranskima organizacijama iz tega obdobja. Naši temeljni cilji delovanja so iz ključno zaščita pravic vojnih invalidov in svojcev padlih, katerim v nujnih primerih tudi pomagamo. Prav bi bilo, da bi bilo vključeno v združenje več upravičencev, saj tako lažje uveljavljamo svoje pravice. Če se boste odločili in se želeli včlaniti v Združenje 91, lahko pristopno izjavo najdete na naši spletni strani, lahko pa jo vam pošljemo tudi po pošti.

Združenje 91, Podljubelj 56, 4290 Tržič, e-naslov: info@zdruzenje91.si, tel. gsm: 040 131 891.

Prebivalci Slovenije,

Z odločitvijo Zveznega izvršnega sveta in v skladu z ustavnimi pooblastili, Zvezni sekretariat za notranje zadeve in enote Jugoslovanske ljudske armade prevzemajo nadzor nad državno mejo.

Ta korak je izsiljen. Neposredno so ogroženi teritorialna integriteta Jugoslavije, mir in varnost prebivalcev in izvrševanje mednarodnih obvez, ki jih ima SFRJ.

Prebivalci Slovenije,

Ostanite doma in na svojih delovnih mestih. Ne dovolite da vas zlorablja zoper vaših življenjskih interesov.

Vabimo vas na mir in sodelovanje!

Enote Zveznega sekretariata za notranje zadeve in JLA bodo svoje naloge izvrševale dosledno in energično.

Vsak odpor bo zlomljen.

Se še spomnite?
Pred 25 leti so take
letake metali iz
zraka, ni jim uspelo

Urednik **Biltena 91**: Jože Romšak
Fotografije: Jože Romšak, Boris Fras
Tisk: Tiskarna UZAR Tržič
Naklada: 170 izvodov
Bilten 91 je brezplačno interno glasilo
Naslov: Združenje vojnih invalidov 91,
Podljubelj 56, 4290 Tržič
Telefon gsm: 040 13 18 91
Internetna stran: www.zdruzenje91.si
Elektronski naslov: info@zdruzenje91.si

Združenje 91 je sodelovalo pri pripravi in postavitvi razstave ob 70. obletnici osvoboditve Koncentrationskega taborišča Mauthausen Ljubelj. Razstavo si je z zanimanjem ogledal tudi predsednik Republike Slovenije Borut Pahor

Finančna sredstva za naše programe in delovanje so nam prispevali:

- ❖ FIHO - Fundacija za financiranje Invalidskih in humanitarnih organizacij Slovenije,
- ❖ OBČINA TRŽIČ – javni razpis

Vsem navedenim se za pomoč iskreno zahvaljujemo in se priporočamo tudi v bodoče.